

Feltámadás!

TRIANON MISSZIÓS VÁNDORKIÁLLÍTÁS

„Legyenek műveitek meghallgatásra találó fohász!”
(Szegő György, Vendégek könyve)

Panorámakép a Trianon Missziós Vándorkiállításról | View of the Trianon Missionary Travelling Exhibition

Magyarok Világszövetsége Székház, Budapest, 2022

Fotó: Mujdricza Ferenc

A ránk kényszerített tragikus trianoni békediktátum századik évfordulóján nem történt *méltó országos megemlékezés*, ezen próbáltak – szerény eszközeikkel – javítani a kiállítók és a rendező. Az „ügy” igazságtalan, embertelen volta, jelentősége és állandó napirenden tartása miatt folyamatosan működő – egyre bővülő – Trianon Missziós Vándorkiállítást indítottak útjára a Kárpát-medencében. Céljuk egy kiutat kereső, pozitív, előremutató, identitástudatunkat erősítő, folyamatos eseménysor megvalósítása – a százéves, sebeinket nyalogató, búsmagyar kesergés helyett – a vizuális művészet nyelven.

Az első kiállításuk 2020. nyár–ősz fordulóján a Hazatérés templomának Kossuth-termében volt az alábbi nyolc művész munkáival: Bacsi István (1948–2002) szobrász-
iparművész, Barabás Márton képzőművész, Derdák Éva restaurátorművész, Jakab Csaba építész-belsőépítész, Maczkó Erzsébet fotóművész, Orient Enikő textilművész, Rainer Péter építész-belsőépítész és Stein Gusztáv (1875–1941) könyvkiadó, könyvtervező.

A második kiállításnak a Magyarok Világszövetsége Székház Csontváry-terme adott otthont. Itt már 29 alkotó 53 műve szerepelt. A terem alsó harmadában falra akasztott művek sorakoztak. A magas teret kihasználva a felső

kétharmadba 19 nagy méretű zászló került. Az egyharmad-kétharmad felosztás utalás az ország területvesztésének mértékére. Itt a teljes Nagy-Magyarország mutatkozott be. Alul a földönjárás, a mai valóság szerepelt, felül az ideális kép. Dr. Drábik János, az Országos Trianon Társaság elnöke a kiállítás megnyitásakor elmondott köszöntőjében kiemelte: Trianon történelmünk legnagyobb tragédiája és gyásza. Ma sajnos nincs Trianon-tudatunk! Ezen próbál segíteni, lendíteni a jelen kiállítás. Dr. Pandula Attila történész a kiállítás megnyitójában családi indíttatása és felvidéki tapasztalatainak felidézése után, ismertetést adott a trianoni békediktátum témájában született külföldi (párizsi és pozsonyi) kiállításokról és azok megítéléséről, majd méltatta jelen kiállítás egyediségét.

A tárlaton korábbi és újonnan készült műalkotások egyaránt szerepeltek. A fő szempont az volt, hogy az alkotónak mit mond Trianon. A művek a különböző formák és tartalmak ellenére is egyirányú gondolkodásról tettek tanúságot.

Angyal Júlia festőművész az *Itt vagyunk* és a *Mi maradunk* című monokróm, figurális képeivel a helyben maradó helytállásának állít emléket. Árvay Zolta festőművész nagy méretű képei, *A kezdet: államalapítás – Szent István felajánlja az országot a Szűzanyának* és a

Barangolás egykori áldott mezőinken – Trianoni útinapló címükkel jól meghatározzák a művek üzenetét. Bacsí István Kárpátaljáról származó szobrász-iparművéstől a *Trianon konéc* című megrendítő fekete-lila színű zászlója szerepelt. Balogh Edit erdélyi születésű textilművész *Fejfa* című nyomata látomásszerű, finom munka. B. Csernyánszky Katalin textilművész zászlóin, a *Szétszakítás I.* és *Szétszakítás II.* címűn az erdélyi fenyvesek, hegy-cúcsok sejlenek, melyek a szétszakítás után az emlékezet kútjába hullnak. Az *Emlékezet* című alkotáson az alsó rész búzaszálakkal az egységes országot jelképezi Európa közepén, felfelé haladva a részekre szakadással elvész a termés java. Az *Átrendeződés* azt jeleníti meg, hogy a nagy kataklizma után az ország részekre szakad. Csík-szentmihályi Réka textilművész *Egy élet két pillanata* című zászlójával a hétköznapi kisembernek állít emléket, aki az egyik nap még Magyarország büszke honpolgára, másnap ugyanott egy másik ország másodrendű, kisémmizett, üldözött állampolgára. Ifj. Durkó Zsolt festőművész a *Magyar tükör* című képén a merengő alakok, régi-új motívumok fénytereiben a történelmi idő távlatait a *Vera Icon*, a torinói képmás megjelenítéséig tágítja. Gadányi Jenő (1896–1960) festőművész *(Szűz) Anya gyermekével 1920–1956* című tusrajza a kis mérete ellenére is monumentális. Gránitz Miklós fotóművész *In memoriam Trianon* című fotómontázsán a világháborús

katonatemető egy felfordított rohamsisakon egyszerű, ötletes megoldás. Hager Ritta textilművész *Köpenyes Mária* című gobelinje István Szent Korona-felajánlását ábrázolja, körben a magyar néppel, háttérben a Kárpát-medencével, és mindegyik óvón borul Mária köpenye. Nagy méretű, egyszerű zsákvászon *Zászlója* – közepén piros-fehér-zöld sávval – a terem közepéről lógott alá. Hayde Tibor és Szepesi Ákos építészek Kenderes, Hernádbüd és Barót református templomainak példászerű helyreállítását mutatták be öt tablón. Jakab Csaba építész-belsőépítész szülőfalujába, Farkaslakára tervezte, majd kalákában megépült Erdély első *Trianon-emlékműve* 2010-ben, ami az első *Nemzeti Összetartozás Emlékműve* lett. Kádár Katalin képzőművész *Trianon* című elektrográfija a fájdalmas veszteségről szól, ahol a Trianon szó A betűjét egy harang helyettesíti, s a vidám-színes pipacsos tájat komor feketeség lepi el. Maczkó Erzsébet fotó- és képzőművész *1920–2020* című fotógrafikáján Trianon-maszok van Nagy-Magyarországon. A *Van kiút* című művén, az országon keresztlabirintus látható, ami azt sugallja, van kiút, csak meg kell találni. Makkai Márta textilművész nagy méretű zászlói, a *Népművészet I.* és a *Népművészet II.* matyó rózsamotívum felhasználásával készültek. A *Szent koronás zászló* a korona részletének stilizált kompozíciója. Az *Életfa* a magyar ősvallás világszinteket összekötő jelképe, a Föld-Ég, Ember-Isten

PÁLOS Anna: Hol van az én otthonom? | Anna PÁLOS: Where is my home? | 2017, papír, szén, 70x100 cm
Fotó: Pálos Anna

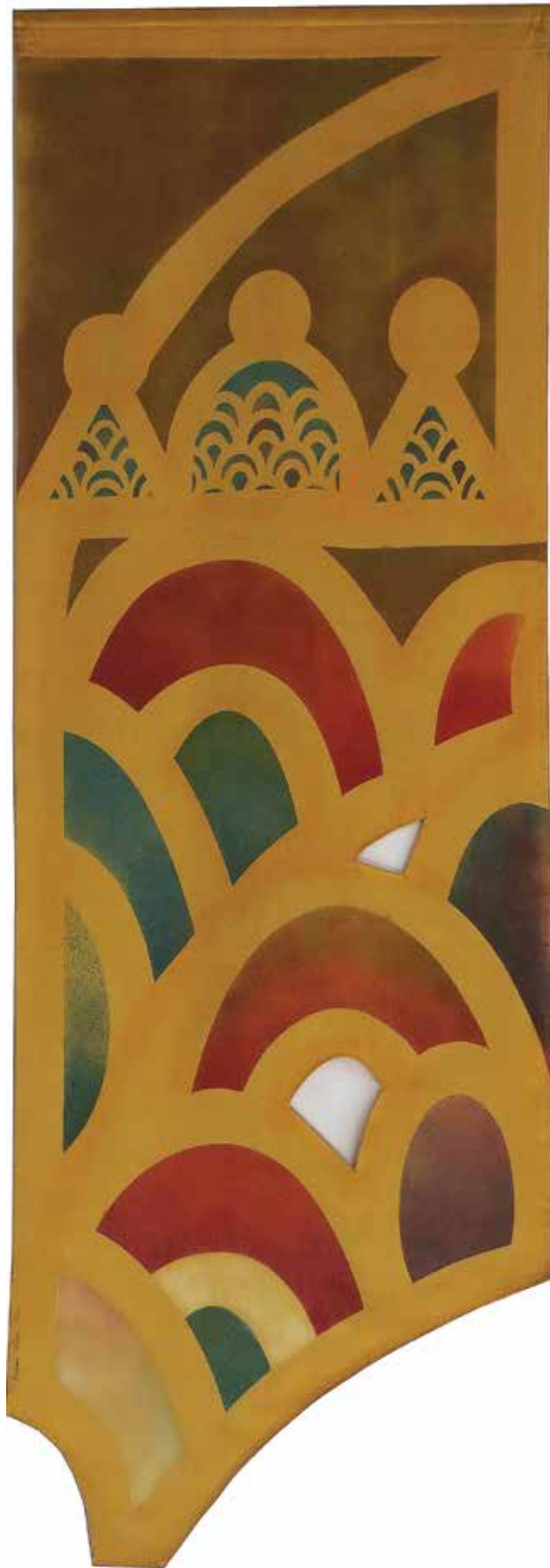

ORIENT Enikő: Himnusz-törödékek
 Enikő ORIENT: Anthem fragment
 2000, selyem, textilorigami, 250x100 cm
 Fotó: Maczkó Erzsébet

kapcsolatra utal. A *Tavaszi* az 1848–1849-es eseményeket idézi meg. Mújdricza Ferenc építész *Trianon-kápolnájának* makettfotója a hévízi gyógyító tündérrózsa-terével kifejezett hálaadás megmaradásunkért, a Természet és a Teremtő erejével megújulni képes rendíthetetlen hitünkért, világlátásunkért. A *Töviskápolna* látványterve az esztergomi Vaskapu ormán száz éve álló *Magyarok Nagyasszonya*-szobor környezetének átalakítását mutatja be az elszakított részeket jelképező töviskoszorús kapuzatokkal, zarándokszállással és sziklakápolnával kiteljesített Trianon-emlékhellyé. Mújdricza Ferenc építész és Mújdricza Péter építész-művészettörténész közösen megvalósított munkája a *Trianon-oltársátor és -harangtorony* (a tatai Új köztemető ravatalozójának főbejárata, harangtornya és kápolnája, 1983–1995 – *a szerk.*). Orient Enikő textilművész nagy méretű zászlóján, a *Himnusz-törödékek*en a magyar trikolor megjelenítésével válik beszédessé az élettér. Az *Összetartozás* orgonasípszerű sávjai a különböző területek egységét jelentik. *A fá élete* című művén a megcsonkított fa megleli a tovább élés lehetőségét. A *Fénytörés*en a fény-színsávok irányváltáskor is töretlenek maradnak. A *Jákob lajtorjája* az Eget és a Földet köti össze. A *Kalitka* bezártságában is erőt ad az élni akarás. Pálos Anna grafikusművész *Hol van az én otthonom?* című képe Wass Albert *Adjátok vissza a hegyeimet!* regénycímének képi megfelelője. Pató Károly

GADÁNYI Jenő: (Szűz) Anya gyermekével 1920–1956
 Jenő GADÁNYI: (Virgin) Mother and child 1920–1956
 1956, papír, tus, 26,4x20 cm
 Fotó: Maczkó Erzsébet

MAKKAI Márta: Szent koronás zászló
 Márta MAKKAI: Flag with the holy crown
 2000, vászon, festett, 264x93 cm
 Fotó: Maczkó Erzsébet

építész-grafikusművész a *Memento* című fekete-fehér linómetszetén repedezett földfelületű négyzetekből álló Krisztus keresztyével érzékelteti a nemzetdrámát. Rainer Máté festőművész *Pusztatemplom* című tollrajza érzékeny finomsággal jeleníti meg a magárahagyottságot, a kitaszítottaságot, az egyedüllétet. Rainer Péter építész-belsőépítész az *Isten hozta!*, a *...szak a foltját*, a *Trianon-tölcser* és a *10 év – 20 mű* című műveivel szerepelt. Sándor József Attila festőművész monokróm monotípiái: a *Szántóink összeérnek* a címével összhangban nyugodt vonalvezetésű, míg a *Széttépve* című zaklatott, nyugtalan. Tóth József Füles fotóművész *Fejszével írt békekötés* című fotógrafikája az ország testébe vágó fejszét ábrázol, nyelén az antantországok zászlóival. Tóth Szilvia és Daróczi Péter textilművészek *Trianon 2022* című nagy méretű zászlónyomatán Nagy-Magyarország vérzivatarban ázik. Véghseő Klára festőművész képén a felhőkből Erdély őrangyala kivont karddal védi az alatt lévő fatornyos templomot és tájat. Zalaváry Éva textilművész *Szavak* című nagy méretű zászlóján Trianon kapcsán kikíváncozó szavak szerepelnek.

HAGER Ritta: Köpenyes Mária | Ritta HAGER: Virgin of Mercy
 2022, gyapjú, pamut, gobelin, 98x118 cm
 Fotó: Maczkó Erzsébet

A vándorkiállítás a továbbiakban nőhet, osztódhat, többfelé válhat, mint a fa gyökerei, ágai – benőhetik az egész Kárpát-medencét... –, így, míg Trianon lesz, mindig lesz látható-látogatható, emlékező-emlékeztető Trianon-kiállítás. A kiállítást szervezte és rendezte Rainer Péter.

PROKOPP Mária
 művészettörténész

(Trianon Missziós Vándorkiállítás. Magyarok Világszövetsége Székház, Budapest, 2022. június 4. – augusztus 23.)